

Uwagi i propozycje Instytutu Energetyki Odnawialnej dotyczące rządowego projektu ustawy o odnawialnych źródłach energii (materiał na wystuchanie publiczne w dniu 15 września 2014 roku)

Streszczenie

Instytut Energetyki Odnawialnej (IEO) w ostatnim okresie -w latach 2013-2014, krytycznie oceniał kierunki prac nad rządowym projektem ustawy o OZE, zwracając uwagę na preferowanie w projektowanym systemie aukcyjnym rozwiązań odpowiadających najbardziej interesom dużych koncernów energetycznych (wspieranie korzystniejszą formą wsparcia jedynie nieefektywnej technologia współspalania i koncepcja systemu aukcyjnego utrwalająca tylko dominującą pozycję monopoli na rynku) i oraz na fakt, że w efekcie nagłego zwrotu w 2013 roku w koncepcji regulacji, niemalże całkowicie zatraciła ona swój prosumencki i obywatelski charakter. IEO nie zgadzał się w szczególności z zapowiedzianą przez rząd w ocenie skutków regulacji (OSR) tezą, że spowoduje ona inwestycje w efekcie których w 2020 roku wytworzenie wytworzone zostanie praktycznie bez wsparcia (przypisano je za to innym segmentom rynku OZE) ok. 1,8 TWh energii z OZE, tj. 5,3% całej produkcji zielonej energii). W świetle zaproponowanych przez rząd instrumentów wsparcia i całego OSR nie ma to uzasadnienia. Autorzy projektu ustawy nie przedstawili żadnych analiz opłacalności ekonomicznej ani nawet źródeł oceny kosztów i wielkości luki finansowej oraz nie wskazali na żadne konkretne instrumenty ani kwoty do realizacji postawionego celu.

Po pięciu latach pracy rządu nad nową regulacją IEO nie proponuje jednak odrzucenia najnowszej wersji projektu ustawy o OZE skierowanego do Sejmu. IEO wnosi o wprowadzenie zasadniczych zmian w projekcie w taki sposób, aby zachowując jego strukturę logiczną nadać obecnym przepisom sens merytoryczny bardziej odpowiadający celowi regulacji i duchowi dyrektywy o promocji OZE, którą regulacja ma z założenia wdrażać. Propozycje IEO dotyczą zarówno zmian/korekt w treści obecnego projektu ustawy, jak i dodania do niego kluczowych elementów „prosumenckich”, niesłusznie w nim pominiętych i pozbawiających obecny projekt rządowy znamion rozwiązania systemowego.

W odniesieniu do dużych źródeł nieproducentkich IEO postuluje aby system aukcyjny dotyczył tylko źródeł o mocy powyżej 1 MW (mniejsze źródła powinny pozostać w systemie wsparcia zielonymi certyfikatami lub – te najmniejsze - być objęte system wsparcia realnego wsparcia instalacji prosumenckich. Ponadto aukcje powinny być organizowane w zagregowanych (tworzących warunki do uczciwej konkurencji) „koszykach technologicznych” dla technologii o najwyższej dojrzałości rynkowej. IEO podtrzymuje opinię, że wsparcie dla współspalania oparte w praktyce albo na imporcie biomasy albo zabieraniu jej zasobów z bardziej efektywnych segmentów (spalania dedykowanego w kotłach w ciepłowniach i elektrociepłowniach) powinno być ograniczone czasowo do maksymalnie 5 lat od daty pierwszego uruchomienia dotychczas funkcjonujących instalacji, bez prawa uzyskania koncesji na nowe instalacje tego typu.

Kluczowy element nowej propozycji IEO w części prosumenckiej to segmentacja obszaru mikroinstalacji OZE na przedziały do 3 kW, do 10 kW i do 40 kW oraz dobranie wsparcia w postaci taryf FiT odwrotnie proporcjonalnych do wielkości mocy w poszczególnych segmentach mikroinstalacji, tak aby upowszechnić dostęp obywateli do systemu wsparcia. Potrzebę segmentacji i nadanie priorytetu dla silniejszego wsparcia najmniejszym mikroinstalacjom IEO uzasadnia m.in. danymi URE, z których wynika, że do końca pierwszego półrocza w oparciu o przepisy Prawa

energetycznego przeniesione do projektu ustawy o OZE, do sieci spółek dystrybucyjnych przyłączono zaledwie 312 mikroinstalacji o mocy łącznej zaledwie ok 1,7 MW, co jest jednym z najniższych wskaźników rozwoju mikroinstalacji w całej Europie. Zaobserwowanym niekorzystnym zjawiskiem jest też wzrost udziału źródeł w przedziale 10-40 kW, przy spadku udziału źródeł o mocach do 10 kW oraz jednoczesny spadek współczynnika autokonsumpcji energii wyprodukowanej z mikroinstalacjach z 37% w 2013 roku do 29% w 2014 roku. Wprowadzenie taryf FiT umożliwiających rozwój różnych rodzajów mikroinstalacji OZE (uzupełniających się w bilansowaniu zapotrzebowania ma moc) i stosunków najwyższych ich wysokości dla źródeł najmniejszych rozwiązuje ww. problemy.

Proponując najprostszy, najmniej biurokratyczny i sprawdzony system stałych taryf FiT dla najmniejszych mikroinstalacji, IEO zaproponował jednocześnie ograniczenie mocy zainstalowanych w każdym z segmentów do w 2020 roku. Takie rozwiązanie, zdaniem IEO stanowi zarówno zabezpieczenie ekonomiczne przed nadmiernym wzrostem cen energii dla pozostałych odbiorców energii i, zgodnie z teorią wdrażania innowacji, czynnik motywujący do inwestycji dla pierwszej inwestorów, prowadzący do bardziej masowego stosowania rozwiązań prosumenckich i dalszego spadku kosztów. Górne granice mocy w ramach których możliwe byłoby wsparcie poszczególnych segmentów prosumentów taryfami FiT wg propozycji IEO wynoszą odpowiednio 300 MW (w zakresie mocy do 3 kW), 500 MW (w zakresie mocy do 10 kW) oraz 1000 MW dla pozostałych mikroinstalacji (moc 10-40 kW).

Wprowadzenie ww. poprawek prosumenckich, pozwoliłoby zgodnie z analizami IEO, na wytworzenie w latach 2016-2020 ok. 3,2 TWh energii elektrycznej i na powstanie do 2020 roku 45 tys. mikroprosumentów w segmencie do 3 kW i niemalże 60 tys. w segmencie 3-10 kW oraz dodatkowo ok. 60 tys. w segmencie 10-40 kW (wspieranych tylko możliwością odbioru nadwyżek energii po cenie rynkowej i ew. dotacjami). Taka skala aktywności inwestorskiej możliwa w efekcie systemu wsparcia zapewniającego minimalne kryteria opłacalności ekonomicznej, doprowadziłaby do powstania ponad 250 tys. prosumentów energii elektrycznej do 2020 roku, a to pozwoliłoby na pełną komercjalizację energetyki prosumenckiej zaraz po 2020 roku i na rozwój krajowego przemysłu w tym segmencie innowacyjnej energetyki. Łączne średnioroczne koszty wsparcia specjalnymi taryfami prosumenckimi w okresie od 2020 roku wyniosłyby ok. 320 mln zł/rok, podczas gdy analogiczne średnioroczne koszty wsparcia dużych źródeł OZE oszacowane przez rząd w proponowanym w projekcie ustawy systemie aukcyjnym wynoszą pod 4 mld zł/rok. Rozwój źródeł prosumenckich wsparty taryfami FiT pochłonąłby zatem 7,6% całości wsparcia, zakładanego w OSR do 2020 roku w rządowym projekcie ustawy. Średnia dopłata do 1 kWh produkowanej w mikroinstalacjach powstałych dzięki temu wsparciu w okresie do 2030 roku wynosiłaby 0,11 zł/kWh, czyli o połowę mniej niż obecna cena świadectwa pochodzenia płacona dla dużych instalacji OZE. Propozycje IEO nie podnoszą zatem kosztów wdrożenia regulacji, ale sprawiedliwiej dzielą korzyści i je zwielokrotniają. Podsumowanie efektów i oceny skutków wprowadzenia poprawek „prosumenckich” IEO do ustawy o OZE podaje poniższa tabela.

Zakres mocy mikroinstalacji OZE objętych systemem wsparcia ustawowego	Średnia taryfa	Łączna moc zainstalowana do '2020	Liczba prosumentów w do 2020r.	Produkcja energii w 2020r.	Produkcja energii do 2030r.	Całkowity koszt wsparcia eksploatacyjnego o 2016-2020	Dopłata do 1 kWh w okresie eksploatacji do 2030 roku
	zł/kWh	kW	szt.	GWh	GWh	zł	zł/kWh
do 3 kW	0,75	300 000	145 000	342	1 026	538 650 000	0,11
od 3 kW do 10 kW	0,61	500 000	59 375	940	2 820	1 064 000 000	0,09
od 10 kW do 40 kW	0,30	1 000 000	50 000	1 928	5 783	ew. wsparcie dotacjami	-

Razem		1 800 000	254 375	3 210	9 629	1 602 650 000	0,11
-------	--	-----------	---------	-------	-------	---------------	------

Proponowane przez IEO rozwiązania wpłyną pozytywnie na kształtowanie przez ustawodawcę zrównoważonego „miksu” energetycznego w obszarze mikroinstalacji OZE, który pozwoliłby Polsce na:

- doprowadzenie do zmniejszenia z roku na rok kosztów w systemie wsparcia OZE oraz kosztów w łańcuchu dostaw mikroinstalacji. Oznacza to też, że minister właściwy ds. gospodarki będzie mógł elastycznie zmniejszać wysokość taryf i znacznie silniej zredukować koszty, bez zagrożenia dla realizacji przyjętych celów;
- zwiększenie dywersyfikacji dostawców rozwiązań i poszerzyć możliwości wyboru konsumentki zapewnić konkurencję wewnętrzną na rynku mikroinstalacji
- zmniejszenie potrzeby bilansowania mocy w systemie energetycznym poprzez wprowadzanie do systemu energetycznego energii z różnych mikroźródeł o różnych profilach produkcji energii, wraz z większą możliwością wzajemnego dostosowania potrzeb energetycznych i znacząco poszerzenie dostępu „zwykłych” obywateli do systemu wsparcia oraz poprawi strukturę właścicielką (uniknięcie syndromu „bogaty hobbystów” i braku włączenia szerszych grup/poszerzenia bazy społecznej energetyki obywatelskiej)
- zapewnienie rozwoju krajowego przemysłu mikroinstalacji; wprowadzany (słusznie, choć zbyt szeroko) system aukcyjny stanowi zaproszenie dla dużych międzynarodowych dostawców technologii, podczas gdy system prosumencki daje szansę krajowym producentom
- planowanie wydatkowania środków z funduszy UE (RPO, PROW) na lata 2014-2020 oraz programowanie funduszy ekologicznych do 2020 roku.

Wprowadzenie

Instytut Energetyki Odnawialnej (IEO) uczestnicząc w procesie konsultacji projektu ustawy o odnawialnych źródłach energii (ustawa o OZE) zwracał uwagę na niebezpieczeństwa związane z nagłą i niezrozumiałą zmianą kierunku prac rządu nad przedmiotową regulacją, jaka miała miejsce w 2013 roku¹. Zdaniem IEO, w efekcie radykalnej zmiany koncepcji projektu ustawy, zaczęła ona odchodzić od realizacji szeroko rozumianych celów społeczno-gospodarczych dyrektywy o promocji energii z odnawialnych źródeł energii (2009/28/WE) na rzecz wsparcia wąskiej grupy podmiotów związanych z energetyką zawodową. Ponadto, w coraz mniejszym zakresie projekt regulacji uwzględnił stan rozwoju rynku krajowego, który znacząco odbiega od rynków w większości krajów członkowskich UE. IEO wskazywał także na nieadekwatność oceny skutków regulacji (OSR) ostatniej wersji projektu rządowego ustawy o OZE² i nierealność założeń dotyczących wsparcia dla prosumentów³, a także na zagrożenie – przy braku korekty OSR - dyskryminacją mniejszych podmiotów: MŚP i prosumentów. Podkreślał, że OSR bazuje na wątpliwych założeniach, zbyt wąsko oraz zbyt krótkookresowo podchodzi do problemu oraz nie spełnia wymogów stawianych tego typu dokumentom o dużym i długotrwałym wpływie na rozwój kraju. IEO nie zgadzał się w szczególności z zapowiedzianą przez rząd OSR tezą, że spowoduje ona inwestycje w efekcie których w 2020 roku wytworzenie wytworzone zostanie praktycznie bez wsparcia (przypisano je za to innym segmentom rynku OZE) ok.

¹ IEO: Uwagi Instytutu Energetyki Odnawialnej do projektu ustawy o odnawialnych źródłach energii (wersja 4.0 z 12/11/2013). URL: <http://www.ieo.pl/pl/aktualnosci/755-uwagi-instytutu-energetyki-odnawialnej-do-projektu-ustawy-o-odnawialnych-rodach-energii.html>

² IEO: Uwagi do Oceny Skutków Regulacji projektu ustawy o OZE v.4.1 z 31/12/2013. URL: <http://www.ieo.pl/pl/aktualnosci/768-uwagi-ieo-do-oceny-skutkow-regulacji-osr-projektu-ustawy-o-oze-v41-z-31122013-ieo-stwierdza-brak-spojnocz-terci-regulacji-z-wynikami-osr-i-wnioskuje-o-korekt-osr-i-poprawki-w-projekcie-ustawy-o-oze.html>

³ IEO: Ustawa o OZE wspierać będzie bogaty hobbystów. Komentarz do projektu ustawy (wersja 6.2 z 4/02/2014). URL: <http://www.ieo.pl/dokumenty/aktualnosci/05022014/komentarz.pdf>

1,8 TWh energii z OZE, tj. 5,3% całej produkcji zielonej energii). W świetle zaproponowanych przez rząd instrumentów wsparcia i całego OSR nie ma to uzasadnienia. Autorzy projektu ustawy nie przedstawili żadnych analiz opłacalności ekonomicznej ani nawet źródeł oceny kosztów i wielkości luki finansowej oraz nie wskazali na żadne konkretne instrumenty ani kwoty do realizacji postawionego celu. IEO zwracał też uwagę na konieczność zwiększenia społecznej kontroli nad pracami legislacyjnymi (w szczególności w 2013 roku) i aktywne oraz przejrzyste włączenie w prace rządu zarówno ekspertów, jak i środowisk opowiadających się za nowym, zrównoważonym modelem energetyki, także tych, które są za zmianą dotychczasowego modelu w kierunku rozproszonego i prosumenckiego.

Najważniejszym postulatem IEO było i jest utrzymanie założeń i celów regulacji zaproponowanych przez Ministerstwo Gospodarki już w 2011 roku oraz ostatecznie ukształtowanych w projekcie ustawy o odnawialnych źródłach energii w wersji z 4 października 2012 r. Projekt ustawy z dnia 4 października 2012 roku został przygotowany w oparciu o żmudne i niezwykle szerokie konsultacje społeczne i uwzględniał uwagi oraz rzeczywiste potrzeby sektora energetyki odnawialnej. IEO w pełni popierał zwłaszcza te elementy projektu regulacji z 2012 roku, które dawały realną szansę wsparcia dla mikro i małych instalacji OZE, kosztem wprowadzenia ograniczeń dla technologii współspalania węgla z biomasą (znaczące ograniczenie wysokości i okresu wsparcia istniejących i nowych instalacji „spalania wielopaliwowego”).

W opinii IEO projekt regulacji w wersji z 2012 roku dalej tworzy fundamenty dla powstania w Polsce energetyki rozproszonej, który mógłby stanowić bodziec do rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, zwłaszcza na obszarach wiejskich, które z natury rzeczy stają się na świecie kolebką energetyki prosumenckiej (głównie ze względu na zasoby jak i zły stan sieci elektroenergetycznych na tych obszarach). Dodatkowo, dzięki znacznemu zmniejszeniu wsparcia dla współspalania węgla z biomasą, proponowane w poprzednich wersjach projektu ustawy o OZE rozwiązania umożliwiłyby rozwój nowych mocy i dywersyfikację źródeł energii, zapewniając liczne korzyści społeczne, ekonomiczne i ekologiczne stanowiący fundament bezpieczeństwa energetycznego kraju.

Pomimo krytycznej oceny kierunku prac nad projektem regulacji w ostatnim okresie, IEO nie proponuje jednak odrzucenia w całości najnowszej wersji rządowego projektu ustawy o OZE przesłanej do Sejmu w dniu 8 lipca (druk 2604), ale wnosi o wprowadzenie zasadniczych zmian w projekcie w taki sposób, aby zachowując jego strukturę logiczną, nadać przepisom sens merytoryczny bardziej odpowiadający celowi regulacji. Propozycje dotyczą zarówno zmian/korekt w treści obecnego projektu ustawy, jak i dodania do niego elementów niesłusznie w nim pominiętych i pozbawiających obecny projekt rządowy znamion rozwiązania systemowego.

I Przepisy rządowego projektu ustawy, które wymagają poprawy

Rządowa wersja projektu ustawy skierowana do Sejmu zawiera pewne nowe elementy, które w opinii IEO są uzasadnione. Należą do nich np. wzmocnienie kontroli nad zjawiskiem nadmiernej, kumulującej się i nakierowanej na wąską grupę beneficjentów pomocy publicznej. Również sama idea wprowadzenia systemu aukcyjnego dla wielkoskalowych technologii OZE, zwłaszcza zbliżających się do poziomu parytetu sieciowego (*grid parity*) jest akceptowalna i zgodna z aktualnymi trendami w rozwoju systemów wsparcia OZE w UE i na świecie.

Natomiast, biorąc pod uwagę biurokratyczne procedury i faktyczne preferowanie w projektowanym systemie aukcyjnym wąskiej grupy rozwiązań technologicznych, IEO uważa, że aukcje” powinny:

- **dotyczyć tylko źródeł dużych (powyżej 1 MW);** mniejsze źródła powinny pozostać w systemie wsparcia zielonymi certyfikatami lub być objęte systemem wsparcia realnego wsparcia instalacji prosumenckich
- **być organizowane w zagregowanych (tworzących warunki do uczciwej konkurencji) „koszykach technologicznych” dla technologii o najwyższej dojrzałości rynkowej.**

W opinii IEO zapisy obecnego projektu rządowego regulacji pozwolą wydłużyć w czasie okres, w którym koncerny energetyczne będą mogły otrzymywać nadmierne wsparcie dzięki współspalaniu węgla z biomasą. Utrzymywanie wsparcia dla technologii współspalania, głównie poprzez wprowadzenie kategorii instalacji zwanych przez ustawodawcę „dedykowanymi” lub “hybrydowymi”, jest niedopuszczalne od strony ekonomicznej i środowiskowej. Zaburza również konkurencję na rynku energetycznym, ponieważ prowadzi do podtrzymania monopolizacji produkcji energii oraz do niesprawiedliwego rozkładu kosztów i korzyści.

Dlatego IEO podtrzymuje opinię, że wsparcie dla współspalania oparte w praktyce albo na imporcie biomasy albo zabieraniu jej zasobów z bardziej efektywnych segmentów (spalania dedykowanego w kotłach w ciepłowniach i elektrociepłowniach) powinno być ograniczone czasowo do maksymalnie 5 lat od daty pierwszego uruchomienia dotychczas funkcjonujących instalacji, bez prawa uzyskania koncesji na nowe instalacje tego typu.

Uwzględnienie powyższych postulatów nie wymaga zasadniczej zmiany w rządowej koncepcji ustawy, ale ma kapitalne znaczenie dla tworzenia rynku w Polsce dla innych, znacznie bardziej efektywnych OZE. W przekonaniu IEO powyższe postulaty wpisują się łatwo w obecny schemat projektu regulacji i mogą być stosunkowo łatwo do niego wprowadzone od strony legislacyjnej na etapie prac parlamentarnych. Zdecydowanie nie wpłyną negatywnie na podniesienie kosztów wdrożenia ustawy o OZE, a wręcz przeciwnie, doprowadzą do spadku kosztów i poprawią bilans handlowy kraju (zmniejsza import biomasy do procesów współspalania).

II Przepisy, które należy wprowadzić do rządowego projektu ustawy

Ważne, uwzględniane wcześniej, ważne i szeroko uzgodnione elementy systemu regulacji zostały niesłusznie całkowicie pominięte (zignorowane) na ostatnich etapach rządowych prac legislacyjnych i zdaniem IEO powinny być ponownie wprowadzone do projektu ustawy. W toku prac nad regulacją w latach 2013 i 2014 niemalże całkowicie zatraciła ona swój prosumencki i obywatelski charakter. Stała się, w ocenie IEO, projektem niesprawiedliwym, zaburzającym naturalne procesy rozwoju technologii i rynku oraz całkowicie niweczącym olbrzymi dorobek prac nad projektem ustawy o OZE w 2012 roku i wypracowany wówczas z trudem szeroki konsensus.

IEO z całą mocą pragnie podkreślić konieczność powrotu właśnie w tym zakresie do najważniejszych, wypracowanych od strony merytorycznej i prawnej prosumenckich fundamentów projektu ustawy o OZE z 2012 roku, które nie znalazły się ani w tzw. „małym trójkącie” (nowelizacji Prawa energetycznego z lipca 2013 roku) ani, pomimo wielokrotnych zapowiedzi członków Rządu i Parlamentu, nie pojawiły się w obecnym projekcie regulacji. Wykorzystanie tych kluczowych elementów i wspólnego dorobku poprzedniej wersji projektu ustawy z 2012 roku, wymaga jednak

obecnie dostosowania wypracowanych wcześniej rozwiązań prawnych do nowego otoczenia prawno-administracyjnego oraz uwzględnienia zmian struktury kosztów technologii i kosztów energii będących konsekwencją przyjęcia „małego trójpaku”.

Bazując na powyższych założeniach poniżej prezentujemy minimalny zakres niezbędnych korekt w projekcie ustawy o OZE, aby stała się ona kompleksową regulacją także dla rynku energetyki prosumenckiej i nie spowodowała całkowitego zablokowania możliwości racjonalnego rozwoju tego sektora, wyeliminowania możliwości sensownej aktywności obywatelskiej oraz aby niwelowała patologie i partykularyzmy uniemożliwiające zrównoważony rozwój całego sektora energetyki odnawialnej i tworzenie realnej alternatywny pokrycia potrzeb energetycznych dla obywateli i wprowadzanie konkurencji na rynku energii.

Zastąpienie proponowanego we wcześniejszej wersji projektu regulacji systemu taryf gwarantowanych na sprzedaż energii do sieci o wysokości dostosowanej do poszczególnych mikroinstalacji OZE (od 0,65 do 1,1 zł/kWh), jedną ceną „urzędową” dla wszystkich mikroinstalacji (o mocy do 40 kW) połączonej z mechanizmem rozliczeń salda energii zakupionej przez prosumenta i odsprzedanej do sieci w okresie półrocznym (tzw. „net metering”) nie rozwiązuje problemu. Naraża jednak działających w dobrej wierze obywateli na ryzyko i straty finansowe, a sektor prosumencki – pozbawiony realnego wsparcia - na wieloletni zastój w sytuacji, gdy nadmiernie wspierane będą inne segmenty energetyki. Cena urzędowa odkupu energii z instalacji prosumenckich została określona, jako 80% średniej ceny sprzedaży na rynku konkurencyjnym w poprzednim roku. Dla przykładu cena ta np. w 2013 roku wynosi 0,182 zł/kWh, co oznacza, że cena sprzedaży nadwyżek energii do sieci w 2014 roku wyniosłaby 0,145 zł/kWh. Tymczasem średnia dla wszystkich krajowych grup energetycznych cena energii elektrycznej dla gospodarstw domowych o typowym zużyciu energii i korzystających z najprostszej taryfy G11 w 2013 roku wynosiła 0,275 zł/kWh netto. Po doliczeniu VAT (odbiorcy indywidualni płacą VAT w wysokości 23% i nie mogą go odzyskać) cena ta wynosi 0,338 zł/kWh. Oznacza, to, że prosument może sprzedawać energię do sieci po cenie 0,145 zł/kWh, która stanowi zaledwie 43% ceny, po jakiej zmuszony jest kupować energię z sieci (0,338 zł/kWh).

W żadnym wypadku nie można skutków wdrożenia powyższych – obowiązujących dotychczas - zasad rozliczeń nazwać pomocą państwa dla energetyki obywatelskiej. Niestety opinia publiczna dostaje takie informacje z serwisów informacyjnych także na podstawie wypowiedzi przedstawicieli administracji państwowej. Należy podkreślić, że różnica w jednostkowych przychodach i kosztach (czyli strata prosumenta) w wysokości 0,193 zł/kWh) jest w 2/3 dofinansowaniem przez prosumentów sprzedawców energii (tzw. zobowiązanych, czyli koncernów energetycznych) i w 1/3 przychodem budżetu państwa. Przychody i uniknięte koszty (np. rozwoju i wzmocnienia sieci) koncernów energetycznych w wyniku powyższych przepisów znacząco przewyższają koszty (w tym koszty manipulacyjne i koszty bilansowania).

Rządowy projekt regulacji pozostawia w mocy dyskryminujące prosumentów od strony ekonomicznej przepisy. Dodatkowe, proponowane w najnowszym projekcie regulacji rozwiązanie w postaci „net metering” tylko nieznacznie poprawia wskaźniki opłacalności inwestycji w mikroinstalacje pogodowo niestabilne (mikrowiatraki i dachowe elektrownie słoneczne), ale nie pozwala na pokrycie kosztów ponoszonych przez inwestorów. Nie zmienia też obrazu chybionej, w stosunku do prosumentów, oceny skutków regulacji. Jednocześnie jednak demotywuje ew. przyszłych prosumentów do działań po stronie popytowej i lepszego bilansowania podaży energii z mikroinstalacji i popytu na energię w gospodarstwie domowym. Można zaryzykować stwierdzenie, że regulacja w obecnym kształcie stawia sobie za cel zniechęcenie świadomej części obywateli i przemysłu do rozwoju mikroinstalacji

na szeroką skalę. Albo, w sytuacji gdy nieprawdziwe informacji o rzekomym „wsparciu” dotrą do szerokich rzesz społeczeństwa, skutkować będzie błędnymi, nieracjonalnymi decyzjami inwestycyjnymi i stratami w budżetach gospodarstw domowych.

W ramach zasad klasycznej mikroekonomii (niewymagającej poświęceń obywateli na rzecz państwa i nieobjętej działalności hobbystycznej) w świetle proponowanych przepisów nie można realizować inwestycji prosumenckich i propozycje rządowe w tym zakresie są nie do przyjęcia. IEO stoi na stanowisku, że na obecnym etapie w Polsce nie ma możliwości rozwoju rynku mikrogeneracji elektrycznej bez dedykowanych - dla poszczególnych technologii - taryf typu „Feed-in” (gwarantujących minimalną choćby opłacalność) dla prosumentów, którzy w zależności od ceny energii z sieci decydują albo o sprzedaży nadwyżek, albo zużyciu jej na potrzeby własne. Aby rozwój mikrogeneracji był możliwy, ale nie spowodował kosztów w systemie i przyniósł jak najwięcej i jak najbardziej powszechnych korzyści należy podejść inaczej do różnych segmentów energetyki prosumenckiej oraz możliwości obywateli jako prosumentów.

Przynajmniej do czasu kiedy mikroinstalacje nie staną powszechnie znanym rozwiązaniem dostępnym dla tysięcy właścicieli domów ich koszty jednostkowe są wyższe dla najmniejszych mocy zainstalowanych (rzędu kilku kilowatów) niż dla mocy z górnego przedziału mikroinstalacji (rzędu 20-40 kW), ale jednocześnie koszty te wraz z rozwojem rynku w segmencie najniższych mocy i jednocześnie najbardziej dostępnych dla obywateli najszybciej spadają. Efekt promocji źródeł OZE w segmencie najmniejszych mikroinstalacji jest zatem największy. Dlatego, aby umożliwić rozwój najmniejszych instalacji (zapewnić powszechność i „masowość” instrumentu wsparcia) ale jednocześnie ograniczyć ryzyko ew. nadmiarowego wsparcia dla instalacji większych, w pełni uzasadniony kosztowo, korzystny gospodarczo i społecznie sprawiedliwy jest podział (dla każdej z technologii) na zakresu mocy.

Z powyższych powodów **Instytut Energetyki Odnawialnej postuluje wprowadzenie pro-społecznej segmentacji w systemie wsparcia ceny energii z mikroinstalacji OZE, z podziałem na moce:**

- 1) do 3 kW** (w tym zakresie mocy roczna wydajność mikroinstalacji odpowiada w praktyce rocznemu zapotrzebowaniu na energię gospodarstwa domowego i instalacje OZE do tej mocy nie wywołują istotnego wzrostu kosztów bilansowania energii)
- 2) do 10 kW** (taką mocą przyłączeniową dysponuje praktycznie każde gospodarstwa domowe i mogą, w świetle Prawa energetycznego, przyłączyć mikroinstalację do tej mocy na koszt operatora sieci dystrybucyjnej, co zapewnia powszechną dostępność instrumentu)
- 3) do 40 kW** (rozwiązanie dla największych gospodarstw domowych oraz rolnych).

Ad. 1)

Dla prosumenckich źródeł należących do osób fizycznych (w gospodarstwach domowych) o **najmniejszych mocach – do 3 kW**, IEO proponuje taryfy FiT nieznacznie wyższe od analogicznych cen z projektu ustawy o OZE z 2012 roku proponowanych pierwotnie dla źródeł o mocach do nawet 50-200 kW, za wyjątkiem instalacji fotowoltaicznych, które odnotowały spadek kosztów i mikrobiogazowni, które w zakresie mocy do 3 kW nie są stosowane.

Propozycja brzmienia stosownego nowego przepisu w rządowym projekcie ustawy jest następująca:

Sprzedawca zobowiązany jest obowiązkowo do zakupu energii elektrycznej z nowobudowanych instalacji odnawialnego źródła energii, od wytwórcy energii z mikroinstalacji do mocy do 3 kW włącznie po określonej stałej cenie jednostkowej, która w przypadku następujących rodzajów instalacji odnawialnych źródeł energii wynosi odpowiednio:

- 1) hydroenergia – 0,75 zł za 1 kWh;
- 2) energia wiatru na lądzie – 0,75 zł za 1 kWh;
- 3) energia promieniowania słonecznego – 0,75 zł za 1 kWh.

Sprzedawca zobowiązany ma obowiązek zakupu energii elektrycznej z instalacji odnawialnego źródła energii, o którym jest mowa powyżej, przez okres kolejnych 15 lat, liczony od dnia oddania do użytkowania tej instalacji. W tym samym okresie sprzedawcy zobowiązanemu przysługuje prawo do pokrycia wynikłych z tego tytułu strat.

Ceny zakupu energii elektrycznej instalacji odnawialnych źródeł energii o mocy do 3 kW, o których mowa powyżej obowiązują do momentu, gdy łączna moc oddawanych do użytku źródeł nie przekroczy 300 MW lub do zmiany ich wysokości rozporządzeniem właściwego do spraw gospodarki, o którym mowa poniżej.

Minister właściwy do spraw gospodarki, określa w drodze rozporządzenia nowe ceny zakupu energii elektrycznej, o których mowa powyżej biorąc pod uwagę politykę energetyczną państwa oraz informacje zawarte w krajowym planie działania, a także tempo zmian techniczno-ekonomicznych w poszczególnych technologiach wytwarzania energii elektrycznej w instalacjach odnawialnych źródeł energii.

Ad.2)

Dla prosumenckich źródeł o mocach wyższych powyżej **3 kW do 10 kW włącznie** IEO proponuje niższe taryfy ceny niż dla źródeł najmniejszych (do 3 kW) i zbliżone do cen z projektu ustawy o OZE z 2012 roku, za wyjątkiem obecnie znacznie już niższych cen dla instalacji fotowoltaicznych na rynku europejskim, co się częściowo przenosi się także na rynek krajowy.

Propozycja brzmienia stosownego nowego przepisu w rządowym projekcie ustawy jest następująca:

Sprzedawca zobowiązany jest obowiązkowo do zakupu energii elektrycznej z nowobudowanych instalacji odnawialnego źródła energii, od wytwórcy energii z mikroinstalacji o mocy powyżej 3 kW do 10 kW włącznie po określonej stałej cenie jednostkowej, która w przypadku następujących rodzajów instalacji odnawialnych źródeł energii wynosi odpowiednio:

- 1) biogaz rolniczy - 0,70 zł za 1 kWh.;
- 3) biogaz pozyskany z surowców pochodzących ze składowisk odpadów – 0,55 zł za 1 kWh;
- 4) biogaz pozyskany z surowców pochodzących z oczyszczalni ścieków 0,45 zł za 1 kWh;
- 5) hydroenergia – 0,65 zł za 1 kWh;
- 6) energia wiatru na lądzie - 0,65 zł za 1 kWh;
- 7) energia promieniowania słonecznego – 0,65 zł za 1 kWh.

Sprzedawca zobowiązany ma obowiązek zakupu energii elektrycznej z instalacji odnawialnego źródła energii, o którym jest mowa powyżej, przez okres kolejnych 15 lat, liczony od dnia oddania do użytkowania tej instalacji. W tym samym okresie sprzedawca zobowiązany przysługuje prawo do pokrycia wynikłych z tego tytułu strat.

Ceny zakupu energii elektrycznej instalacji odnawialnych źródeł energii o mocy powyżej 3 kW do 10 kW włącznie, o których mowa powyżej obowiązują do momentu, gdy łączna moc oddawanych do użytku źródłem nie przekroczy progu 500 MW lub do zmiany ich wysokości rozporządzeniem właściwego do spraw gospodarki, o którym mowa poniżej

Minister właściwy do spraw gospodarki, określa w drodze rozporządzenia nowe ceny zakupu energii elektrycznej, o których mowa powyżej biorąc pod uwagę politykę energetyczną państwa oraz informacje zawarte w krajowym planie działania, a także tempo zmian techniczno-ekonomicznych w poszczególnych technologiach wytwarzania energii elektrycznej w instalacjach odnawialnych źródeł energii.

Ad.3)

Dla mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii o mocach **powyżej 10 kW do 40 kW włącznie** IEO proponuje utrzymanie obowiązku zakupu oferowanej przez prosumenta energii elektrycznej przez sprzedawcę zobowiązanego, ale podniesienie średniej ceny zakupu z 80% (obecny przepis) do 100%

ceny sprzedaży energii elektrycznej w poprzednim roku kalendarzowym na rynku konkurencyjnym. Proponowany poziom odprzedaży energii po 100% ceny dalej preferuje wytwarzanie na własne potrzeby prosumenta, ale w pewnym stopniu (dla większych mikroinstalacji) zwiększa szanse na zrealizowaniu inwestycji prosumentckich z pozytywnym wynikiem finansowym. Efekty kosztowe podniesienia ceny sprzedaży nadwyżek energii z tego typu (większych) mikroinstalacji w propozycji IEO skompensowano wprowadzaniem górnego limitu mocy zainstalowanej w ramach którego przepis obowiązuje.

Propozycja stosownego przepisu będącego korektą i uzupełnieniem w stosunku do projektu rządowego ustawy o OZE jest następująca:

Zastępuje się punkt 8. W Art. 41. Rządowego projektu ustawy o następującym brzmieniu:

~~Cena zakupu energii elektrycznej, o której mowa w ust. 1 pkt 1, wynosi 80% średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym, ogłoszonej przez Prezesa URE na podstawie art. 23 ust. 2 pkt 18 lit. b ustawy – Prawo energetyczne.~~

następującą treścią:

8. Cena zakupu energii elektrycznej, o której mowa w ust. 1 pkt 1, jest równa średniej cenie sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym, ogłoszonej przez Prezesa URE na podstawie art. 23 ust. 2 pkt 18 lit. b ustawy – Prawo energetyczne

oraz dodaje się w tym samym artykule nowy punkt 9 o treści:

9. Cena zakupu energii elektrycznej instalacji odnawialnych źródeł energii o mocach powyżej 10 kW do 40 kW, o których mowa powyżej obowiązują do momentu, gdy łączna moc oddawanych do użytku źródeł nie przekroczy progu 1000 MW

Przyjęcie przez ustawodawcę powyższych rozwiązań nie wypłynie istotnie na podniesienie kosztów wdrożenia ustawy w stosunku do wersji obecnej (aktualna wersja nie spowoduje znaczącego rozwoju źródeł z tego zakresu ani też spadku kosztów ich instalacji), ale umożliwi szybką poprawę konkurencyjności innowacyjnych technologii małoskalowych i, łącznie z wcześniej przedstawionymi postulatami dotyczącymi ograniczania wsparcia dla współspalania, spowoduje przesunięcie w sumie niewielkiej (ale prorozwojowej) części strumienia środków wydatkowanych na energię z segmentu zmonopolizowanego i centralizowanego na segment obywatelski i rozproszony.

Uzasadnienie:

We wrześniu 2013 roku weszły w życie przepisy Prawa energetycznego dotyczące zasad sprzedaży przez prosumentów nadwyżek energii elektrycznej z mikroinstalacji po cenie wynoszącej zaledwie 80% średniej ceny sprzedaży energii na rynku konkurencyjnym (art. 41). Przepisy te zostały utrzymane w projekcie ustawy o OZE. Wg danych Urzędu Regulacji Energetyki⁴ od daty wejścia w życie tych przepisów do końca pierwszego półrocza br. do sieci spółek dystrybucyjnych (pełnionych rolę sprzedawców zobowiązanych) przyłączono 312 mikroinstalacji o mocy łącznej zaledwie ok 1,7 MW (głównie mikroelektrownie fotowoltaiczne). Daje to jeden z najniższych wskaźników rozwoju mikroinstalacji w ostatnich trzech kwartałach w całej Europie, szczególnie jeśli chodzi o źródła

⁴ Informacja Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (nr 24/2014) dla operatorów systemów dystrybucyjnych elektroenergetycznych w sprawie przekazywania Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki sprawozdań dotyczących wytwarzania energii elektrycznej w mikroinstalacji. URL: <http://www.ure.gov.pl/pl/urzed/informacje-ogolne/aktualnosci/5795.Druga-tura-sprawozdan-w-zakresie-mikroinstalacji.html?search=782238>

przyłączane do sieci⁵. Warto zauważyć, że zdecydowana większość mikroinstalacji w Polsce została zbudowana z wykorzystaniem dotacji, co świadczy o tym, że system promocji energetyki prosumenckiej wprowadzony ustawą Prawo energetyczne i utrzymany w rządowym projekcie ustawy o OZE działa nieskutecznie lub że jest dostępny tylko dla wybranych (kryterium dostępu stanowią dotacje, które nie są rozwiązaniem powszechnym).

Proponowany przez rząd w projekcie ustawy, w art. 41 p.10 dodatkowy przepis, aby rozliczenie za różnicę pomiędzy ilością energii elektrycznej pobranej z sieci a ilością energii elektrycznej wprowadzonej do tej sieci miało charakter półroczny przynieść może realne korzyści tylko dla źródeł prosumenckich o mocy wyraźnie powyżej 5-12 kW (tj. wyższych od typowej mocy przyłączeniowej gospodarstwa domowego), które z natury, bez wydłużonego okresu rozliczeniowego sprzedawałyby gro wyprodukowanej energii po zaniżonej cenie do sieci, a tylko niewielką część wytworzonej energii mogłaby służyć autokonsumpcji⁶. Tymczasem średnia moc przyłączonych do sieci mikroinstalacji OZE w okresie wrzesień 2013- czerwiec 2014 wg. danych URE wynosi ok. 5,5 kW.

Analiza danych Prezesa URE dotyczących wytwarzania energii elektrycznej w mikroinstalacjach prowadzi też do innych niepokojonych wniosków. W statystyce mikroinstalacji przyłączonych do sieci w ostatnim półroczu daje się zauważyć wzrost udziału źródeł w przedziale 10-40 kW, przy spadku udziału źródeł o mocach do 10 kW, przy jednoczesny spadku współczynnika autokonsumpcji energii wyprodukowanej z mikroinstalacjach z 37% w 2013 roku do 29% w 2014 roku⁷. Wzrost mocy źródeł powoduje że, nawet pomijając ich nieopłacalność bez dodatkowej dotacji, stają się one niedostępne dla zdecydowanej większości gospodarstw domowych (instalacja o mocy 10 kW to wydatek rzędu 70 tys. zł). Ponadto rozwiązania proponowane w projekcie ustawy o OZE dają okresy zwrotu inwestycji w różne mikroinstalacje OZE od 15 do 30 lat, co zdecydowanie odbiega od oczekiwań obywateli przy tego typu inwestycjach. Badania opinii publicznej i postaw inwestorskich w zakresie energetyki prosumenckiej prowadzą do wniosku, że okres zwrotu powyżej 15 lat daje szansę na to, że tylko ułamek procenta najbogatszych gospodarstw będzie w stanie zainwestować. Wymagany przez typowych prosumentów okres zwrotu to maksimum 5-10 lat (por. wyniki badań TNS OBOP na zlecenie IEO⁸). Nieopłacalność inwestowania w mikroinstalacje uniemożliwia też pozyskanie przez nieposiadających gotówki prosumentów kredytu bankowego dla inwestycji realizowanych bez dotacji. Z kolei zasygnalizowany wczesnej trend i niebezpieczeństwo dalszego znaczącego spadku współczynnika autokonsumpcji wpływać może zwiększenie potrzeb w zakresie bilansowania w sieci elektroenergetycznej.

Powyższe fakty prowadzą do wniosku, że proponowane przez rząd w projekcie ustawy o OZE przepisy w zakresie energetyki prosumenckiej nie pozwolą na rozwój mikroinstalacji nawet w tak umiarkowanym zakresie jak mówi o tym „Krajowy plan działań w zakresie energii z odnawialnych źródeł energii” (KPD), nie pozwoli na uzyskanie korzyści gospodarczych (rozwój przemysłu produkcji urządzeń) i społecznych (brak aktywizacji przedsiębiorczości obywateli, zwłaszcza tzw. „klasy średniej” oraz utrata szans na poprawę spójności społecznej dzięki OZE) oraz środowiskowych (walka z niską emisją z lokalnych palenisk, zmniejszanie strat na przesyłach dystrybucji energii elektrycznej).

⁵ IEO: Barometr fotowoltaiczny – EurObserv’ER. URL: http://www.energies-renouvelables.org/observ-er/stat_baro/observ/baro-idp11_po.pdf

⁶ IEO: Wyniki badań w ramach projektu - OZERISE - Integracja odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach rolnych i mikrosieciach. URL: <http://ozerise.pl/pl/wyniki-badan/168-realizacja-projektu-ozerise-integracja-odnawialnych-zrodel-energii-w-gospodarstwach-rolnych-i-mikrosieciach>

⁷ Opracowanie własne IEO

⁸ IEO: Polacy chcą produkować energię z OZE – wyniki najnowszych badań zawartych w raporcie : „Krajowy Plan Rozwoju Mikroinstalacji Odnawialnych Źródeł Energii”. URL: <http://www.ieo.pl/pl/mikroinstalacje-oze.html>

W tej sytuacji niniejsza propozycja IEO dotycząca wprowadzenia silniejszego (realnego, aczkolwiek umiarkowanego) wsparcia zwłaszcza dla mikroinstalacji o najmniejszych mocach do 3 kW oraz w przedziale małych mocy od 3 do 10 kW), które są szerzej dostępne ekonomicznie i technicznie dla przeciętnego gospodarstwa domowego oraz (jako propozycja) nie powoduje widocznego wzrostu potrzeb po stronie bilansowania mocy w systemie energetycznym jest uzasadniona. Dla trzeciego segmentu mocy mikroinstalacji (10 - 40 kW) IEO proponuje podniesienie ceny sprzedaży energii z 80% ceny „rynkowej” do 100%, aby w pewnym stopniu tylko poprawić konkurencyjność źródeł w tym przedziale wielkościowym oraz aby wykluczyć dyskryminację ekonomiczną ich właścicieli w systemie wsparcia całej energetyki odnawialnej. Płacenie „większym” prosumentom 100% ceny rynkowej na niskim napięciu za energię oddawaną do sieci nie zapewni jednak opłacalności inwestycji, dlatego ten segment powinien mieć prawo także do dotacji inwestycyjnych, z uwzględnieniem zasad unijnej pomocy publicznej przy łączeniu różnych rodzajów wsparcia. Do tego segmentu, poza osobami fizycznymi należałoby też zaliczyć tzw. ułomne osoby prawne (spółdzielnie energetyczne, wspólnoty mieszkaniowe, stowarzyszenia, gminy itp.).

Dodatkowe wprowadzenie, w pewnym zakresie, zróżnicowanych technologicznie taryf na poszczególne rodzaje mikroinstalacji poszerzy możliwość wyboru i optymalizacji rozwiązań dla różnych prosumentów i wprowadzi konkurencję po stronie dostawców rozwiązań. Ograniczenie mocy zainstalowanych w każdym z segmentów (tzw. CAP) do w 2020 roku odpowiednio 300 MW (w zakresie mocy do 3 kW), 500 MW (w zakresie mocy do 10 kW) oraz 1000 MW dla pozostałych mikroinstalacji (moc 10-40 kW) stanowi zarówno zabezpieczenie ekonomiczne przed nadmiernym wzrostem cen energii dla pozostałych odbiorców energii i, zgodnie z teorią wdrażania innowacji, czynnik motywujący do inwestycji dla pierwszej inwestorów, tzw. *early adopters* prowadzących do bardziej masowego stosowania rozwiązań prosumenckich (grupa kilkuset tysięcy użytkowników) i spadku kosztów.

Zgodnie z powyższymi propozycjami w segmencie do 3 kW w 2020 roku możliwe byłoby wyprodukowanie ponad 340 GWh, a do końca 2030 roku – ponad 1 000 GWh, a w segmencie 3-10 kW odpowiednie ilości energii z OZE wynosiłyby 940 GWh ('2020) i 2800 GWh ('2030). Średnia dopłata do 1 kWh w okresie do 2030 roku wynosiłaby 0,11 zł/kWh, czyli o połowę mniej niż obecna cena świadectwa pochodzenia płacona dla dużych instalacji OZE.

W segmentacji mocy i obliczeniach ilości produkowanej energii oparto się na założeniach KPD dot. mikroinstalacji i małych instalacji OZE oraz szczegółowych analizach IEO dotyczących wyłącznie segmentu mikroinstalacji zwartych w Krajowym Planie Rozwoju Mikroinstalacji Odnawialnych Źródeł Energii⁹. Wprowadzenie ww. poprawek prosumenckich, pozwoliłoby zgodnie z analizami IEO, na wytworzenie w latach 2016-2020 ok. 3,2 TWh energii elektrycznej i na powstanie do 2020 roku 45 tys. mikro-prosumentów w segmencie do 3 kW i niemalże 60 tys. w segmencie 3-10 kW oraz dodatkowo ok. 60 tys. w segmencie 10-40 kW (wspieranych tylko możliwością odbioru nadwyżek energii po cenie rynkowej i ew. dotacjami). Taka skala aktywności inwestorskiej możliwa w efekcie systemu wsparcia zapewniającego minimalne kryteria opłacalności ekonomicznej, doprowadziłaby do powstania ponad 250 tys. prosumentów energii elektrycznej do 2020 roku, a to pozwoliłoby na

⁹ IEO: Krajowy Plan Rozwoju Mikroinstalacji Odnawialnych Źródeł Energii. Warszawa, 2013. URL: http://www.ieo.pl/pl/ekspertyzy/doc_details/651-krajowy-plan-rozwoju-mikroinstalacji-odnawialnych-rodze-energii.html

pełną komercjalizację energetyki prosumenckiej zaraz po 2020 roku i na rozwój krajowego przemysłu w tym segmencie innowacyjnej energetyki.

W analizie ekonomicznej wykonanej przez IEO w cenach stałych, przyjęto, że średnia cena energii dla odbiorców energii elektrycznej na niskim napięciu w okresie do 2030 roku wynosi 0,3 zł/kWh i od tego poziomu liczone koszty systemu wsparcia w segmencie mikroinstalacji OZE. Do 2030 roku łączna wysokość wsparcia (łączna kwota dopłat, przy założeniu oddawania do sieci nawet całości - 100% wyprodukowanej energii, tzn. bez autokonsumpcji która faktycznie z powodów ekonomicznych, pojawi się - dla większości rodzajów technologii i wielkości mocy -jeszcze przed 2020 rokiem) w segmencie do 3 kW wyniosłaby 540 mln zł, a w segmencie 3-10 kW – ponad 1000 mln zł (w ciągu 15 lat). Łączne średnioroczne koszty wsparcia specjalnymi taryfami prosumenckimi w okresie od 2020 roku wyniosłyby ok. 320 mln zł/rok, podczas gdy analogiczne średnioroczne koszty wsparcia dużych źródeł OZE oszacowane przez rząd w proponowanym w projekcie ustawy systemie aukcyjnym wynoszą pod 4 mld zł/rok. Rozwój źródeł prosumenckich wsparty taryfami FiT pochłonąłby zatem 7,6% całości wsparcia, zakładanego w OSR do 2020 roku w rządowym projekcie ustawy. Średnia dopłata do 1 kWh produkowanej w mikroinstalacjach powstałych dzięki temu wsparciu w okresie do 2030 roku wyniosłaby 0,11 zł/kWh, czyli o połowę mniej niż obecna cena świadectwa pochodzenia płacona dla dużych instalacji OZE. Propozycje IEO nie podnoszą zatem kosztów wdrożenia regulacji, ale sprawiedliwiej dzielą korzyści i je zwielokrotniają.

Podsumowanie efektów i oceny skutków wprowadzenia poprawek „prosumenckich” IEO do ustawy o OZE podaje poniższa tabela.

Zakres mocy mikroinstalacji OZE objętych systemem wsparcia ustawowego	Średnia taryfa	Łączna moc zainstalowana do '2020	Liczba prosumentów w do 2020r.	Produkcja energii w 2020r.	Produkcja energii w 2030r.	Całkowity koszt wsparcia eksploatacyjnego o 2016-2020	Dopłata do 1 kWh w okresie eksploatacji do 2030 roku
	zł/kWh	kW	szt.	GWh	GWh	zł	zł/kWh
do 3 kW	0,75	300 000	145 000	342	1 026	538 650 000	0,11
od 3 kW do 10 kW	0,61	500 000	59 375	940	2 820	1 064 000 000	0,09
od 10 kW do 40 kW	0,30	1 000 000	50 000	1 928	5 783	<i>ew. wsparcie dotacjami</i>	-
Razem		1 800 000	254 375	3 210	9 629	1 602 650 000	0,11

Szczegółowe analizy są dostępne w IEO. Są oparte na realistycznych założeniach, ale wraz z wprowadzeniem autopoprawek i poprawek do rządowego projektu ustawy o OZE, analizy powinny być powtórzone aby zachować spójność wszystkich rozwiązań w projekcie regulacji.

Powyższe, proponowane przez IEO rozwiązania wpłyną pozytywnie na kształtowanie przez ustawodawcę zrównoważonego „miksu” energetycznego w obszarze mikroinstalacji OZE, który pozwoli Polsce na :

- doprowadzenie do zmniejszenia z roku na rok kosztów w systemie wsparcia oraz kosztów w łańcuchu dostaw mikroinstalacji (w szczególności w segmencie usług instalatorskich). Oznacza to, że minister właściwy ds. gospodarki będzie mógł elastycznie zmniejszać wysokość taryf i znacznie silniej redukować koszty, bez zagrożenia dla realizacji przyjętych celów;
- zwiększenie dywersyfikacji dostawców rozwiązań i poszerzyć możliwości wyboru konsumenckiego zapewnić konkurencje wewnętrzną na rynku mikroinstalacji
- zmniejszenie potrzeby bilansowania mocy w systemie energetycznym poprzez wprowadzanie do systemu energetycznego energii z różnych mikroźródeł o różnych profilach produkcji

energii, wraz z większą możliwością wzajemnego dostosowania potrzeb energetycznych (tzw. DSM). zdemokratyzowanie i znacząco poszerzenie dostępu „zwykłych” obywateli do systemu wsparcia oraz poprawi strukturę właścicielką (uniknięcie syndromu „bogaty hobbystów” i braku włączenia szerszych grup i poszerzenia bazy społecznej)

- zapewnienie rozwoju krajowego przemysłu mikroinstalacji; wprowadzany (słusznie, choć zbyt szeroko) system aukcyjny stanowi zaproszenie dla dużych międzynarodowych dostawców technologii, podczas gdy system prosumencki daje szansę krajowym producentom¹⁰
- planowanie wydatkowania środków z funduszy UE (RPO, PROW) na lata 2014-2020 oraz programowanie funduszy ekologicznych do 2020 roku.

Opracowano w Instytucie Energetyki Odnawialnej

Kontakt: biuro@ieo.pl

Warszawa, 15 września 2014 roku

¹⁰ Np. krajowa firma produkująca systemy fotowoltaiczne SELFA informuje, że udział instalacji o mocy do 3 kW_p w całkowitej sprzedaży stanowi ok. 46%, a 34% w segmencie 3-10 kW i w tych segmentach jest w stanie konkurować też na rynkach zagranicznych. Wiodący krajowi producenci małych elektrowni wiatrowych także mają dostarczają najczęściej rozwiązania technologiczne o mocach 2,5 – 3,5 kW i w tym zakresie najsukuteczniej mogą konkurować także na rynkach międzynarodowych. Np. w Wielkiej Brytanii w 2012 roku sprzedano 2335 sztuk o mocach do -1,5 kW, 2156 sztuk o mocach 1,5 – 15 kW i 586 sztuk o mocach 15 – 100 kW. Warto podkreślić, że przemysł brytyjski małych elektrowni wiatrowych rozwinął się też z tego powodu, że procedury lokalizacyjne dla te technologii na Wyspach Brytyjskich są jednymi z najbardziej odbiurokratyzowanych i przyjaznych nawet dla w segmencie wyższych mocy mikroinstalacji, dzięki czemu brytyjscy producenci urządzeń mogli oprzeć swoje długofalowe strategie rozwojowe głównie na własnym, stabilnym i przyjaznym rynku wewnętrznym.